

ESPYY



Espon ympäristön puolesta 1/10



ESPOON YMPÄRISTÖYHDISTYS ry ESBO MILJÖFÖRENING rf



**Suomen luonnonsuojeluliitto ry:n
Uudenmaan ympäristönsuojelupiirin sekä
Natur och Miljö rf:n paikallisyhdistys**

Jäsenmaksu 28 e, opiskelijat 20 e, perheenjäsenmaksu 10 e.
Liittymiset ja osoitteenmuutokset Suomen luonnonsuojeluliittoon (www.sll.fi tai p. 09-228081).

Yhdistyksen toimisto:
Pappilantie 5
02770 Espoo
P. 455 1194
espyy.ry@kolumbus.fi
<http://www.espyy.net>

ESPYY Espoon ympäristön puolesta

Lehti on Espoon ympäristöyhdistyksen jäsenlehti.
Päätoimittaja, taitto: Merja Ruuhonen
Painopaikka: Kopioniini
Painos: 1900 kpl

Lehteä koskevat tiedustelut osoitteella:
Merja Ruuhonen,
Tiistilantie 6 D 28, 02230 Espoo
p.k. 803 4759
merjaru@jippii.fi

Kannen kuva:
*Tänä talvena huurre puiden oksilla teki
kaupunkinäkymistäkin satumaisia.*
- Valok. Merja Ruuhonen

Toimitus pitää oikeuden tarvittaessa lyhentää lehteen lähetettyjä kirjoituksia.
Tämä lehti on painettu paperille, jolla on pohjoismainen ympäristömerkki.

Sisällysluettelo

Pääkirjoitus	3
Toimintakertomus 2009	4
Toimintasuunnitelma 2010	6
Lausunto Hista-Siikajärvi-Nupuri osayleiskaavaehdotuksesta	8
Nuuskion järviylänkö -seminaari	11
Espoon metsistä	12
Menneitä ja tulevia tapahtumia	14
ENY:n kesäleirit	15

Pääkirjoitus

Hyvää kevättä 2010 kaikille!

Mahtava luminen talvi ja loistava hiihtokausi alkavat nyt väistyä, kun päivät pitenevät ja auringon teho kasvaa tuntuvasti. Ensiksi haluan onnitella ja kiittää Merja Ruhosta, joka on jaksanut toimittaa Espyy-lehteä jo 20 vuotta. Lehti on edelleen tärkein tiedotuskanavamme, vaikka verkkosivuston rooli kasvaa koko ajan.

Vuosi 2010 on julistettu luonnon monimuotoisuuden teemavuodeksi. Syy siihen on, että sitä edeltänyt tavoite "luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen merkittävä vähentäminen vuoteen 2010" epäonnistui. WWF:n Living Planet raportti taas totesi, että lajien sukupuutot jatkuvat entiseen malliin, ja uuden teemavuoden tavoite on houkutella valtiot, kunnat ym. suurempiin tekoihin, jotta ehkä saavutettaisiin jotain parannusta tähän suuntaan. Espoon 550-metsäsuojeluhanke on kunnioitettava askel tähän suuntaan, mutta ei yksin riitä vähentämään monimuotoisuuden köyhtymistä. Vaikka vanhojen metsien lajisto on selkeästi ykkösprioriteettimme Etelä-Suomessa, on yhtä tärkeä edistää muita uhanalaisia elinympäristöjä, kuten erityisesti pienvesistöjä ja niittyjä. Kuitenkin liian usein edelleen löydetään hienoja monimuotoisia kohteita vasta kaavoitusten yhteydessä, jolloin on jo myöhäistä ehdottaa suojelua. Näin ilmeisesti käy Lommilan jokilaakson rehevien lehtojen kanssa, joista tuskin paljon jää kauppakeskuksen rakentamisen jälkeen. Nyt on tärkeää, että kauan pohdittu viherkaavahanke etenee, joten kaavoittajien tueksi voidaan tarjota parempaa tietoa luontokohteiden arvoista. Surullisena esimerkkinä on Ympäristölautakunnan Perinneympäristöselvitys (julkaisu 1/2003), jossa kartoitettiin kunnan niittyjä ja ra-

portoitiin niiden luonnon arvoista. Nyt vain seitsemän vuotta myöhemmin muutama niistä on hoidettuina, osa on kasvamassa umpeen ja miltei kaikki kedoista, jotka ovat tärkeimpiä elinympäristöjä monelle uhanalaisille kasvi- ja hyönteislajille, ovat tuhottu. Mikäli halutaan vuonna 2010 saavuttaa jotain parannusta luonnon monimuotoisuuden kannalta, niin on huomioitava luonnonarvot paljon paremmin kaavoituksessa, ja paras työkalu siihen olisi viherkaava.

Stephen Venn pj

Kuten Stephen yllä jo mainitsi, tuli vuoden vaihteessa allekirjoittaneelta kuluneeksi 20 vuotta tämän lehden päätoimittajana ja taittajana. Aika on kulunut kuin huomaamatta, lehti ja vuosi kerrallaan. Monenlaista on kuluneeseen mahtunut. Hallitukset ovat vaihtuneet, kokousten pitopaikat ovat vaihdelleet, retkiä on tehty, kannanottoja ja valituksia hiottu. Useampi puheenjohtajakin on ollut "puikoissa", kaikki päteviä ja ihania työkumppaneita.

Parina vuotena olemme saaneet vain yhden tai kaksi lehteä julkaistuksi. Tämä on johtunut resurssien puutteesta. Vapaaehtoisten kirjoittajien aika kuluu leipä- ja "kenttätyössä", talouskin tekee tiukkaa, avustukset ovat nykyisin kovasti kilpailtuja. Toivottavasti voimme ennen pitkää palata entiseen ilmestymistahtiin.

Kiitos teille kaikille, jotka näinä vuosina olette pyyteettömästi uhranneet vapaa-aikaanne lehden sisällön tuottamiseen. Urheilutermein: Tästä on hyvää jatkaa, lehti kerrallaan!

Merja Ruuhonen, päätoimittaja

Toimintakertomus vuodelta 2009

Yleistä

Espoon ympäristöyhdistys ry (Espyy) on puoluepoliittisesti sitoutumaton yhdistys, joka toimii Suomen luonnonsuojeluliitto ry:n ja Natur och Miljö rf:n Uudenmaan ympäristönsuojelupiiri ry:n paikallisyhdistyksenä.

Yhdistyksen tarkoituksena on edistää ympäristönsuojelua ja toimia ympäristöasioista kiinnostuneiden ihmisten yhdyssiteenä Espoossa.

Tarkoituksen edistämiseksi yhdistys mm. seuraa maankäytön ja luonnonhoitotoimien suunnittelua ja toteutumista ja ottaa niihin kantaa, antaa lausuntoja ja tekee aloitteita sekä harjoittaa valistus-, tiedotus- ja koulutustoimintaa. Lisäksi yhdistys pyrkii lisäämään luontoharrastusta ja -tietämystä järjestämällä retkiä ja leirejä sekä edistää luontoon kohdistuvaa tutkimusta.

Yhteistyökumppanit

Yksi tärkeimmistä yhteistyökumppaneista on ollut Espoon kaupunki. Lisäksi Espyy tekee yhteistyötä mm. erilaisen ympäristö- ja kaupunginosayhdistysten kanssa (mm. Pro Espoonjoki ry, Tringa ry, Virtavesien hoitoyhdistys ry sekä Matalajärven suojeluyhdistys ry). Pappilantiellä yhdistyksen toimiston tuntumassa toimivista järjestöistä läheistä yhteistyötä on ollut Espoon Nuoret Ympäristönsuojelijat ENY ry:n, Espoon Mielenterveysyhdistys EMY ry:n sekä Kalliolan Setlementin Askelprojektin kanssa varsinkin Villa Aptee-kin toimintaan ja Pappilantien Järjestökatuun liittyvissä asioissa.

Espyyn toimintavuosi

Yhdistyksen toiminnassa keskeisellä sijalla olivat kaavoista valmistellut lau-

sunnot sekä itsenäisesti tai yksityistä tahoa avustaan tehdyt valitukset tai muistutukset. Erilaisia lausuntoja, kannanottoja ja aloitteita on tehty vuoden 2009 aikana noin 15 kappaletta. SLL:n jäsenrekisterin mukaan yhdistyksen jäsenmäärä vuoden lopulla oli 1662 (vuonna 2008 vastaava luku oli 1531).

Kevät- ja syyskokous sekä hallitus

Yhdistyksen kevätkokous pidettiin maaliskuussa 2009. Kokouksessa vahvistettiin vuoden 2008 tilinpäätös sekä hyväksyttiin edellisen

vuoden toimintakertomus. Syyskokouksessa 11.11.2009 yhdistyksen puheenjohtajaksi vuodelle 2010 valittiin edelleen yksimielisesti Stephen Venn. Hallitukseen valittiin kahdeksi vuodeksi Eeva-Liisa Laakso, Merja Ruohonen, Sinikka Schönberg ja Veikko Solantie. Varsinaisina jäseninä edellisten lisäksi jatkavat vuonna 2010 Pasi Raipola, Pirjo Itkonen ja Jorma Lamminpää. Varajäseniksi hallitukseen valittiin Kaj Järvisalo ja Taina Oinonen.

Vuonna 2009 ESPYY-lehden päätoimittajana on ollut Merja Ruohonen. Yhdistyksen varapuheenjohtajana on toiminut Pasi Raipola ja taloudenhoitajana Eeva-Liisa Laakso. Yhdistyksen sihteerinä toimi Jorma Lamminpää. Tilitarkastajana on ollut Kyösti Kolehmainen ja varatilitarkastajana Iiro Hartimo. Hallitus on kokoontunut vuoden aikana kevä- ja syyskokouksen lisäksi 11 kertaa noin kuukauden välein. Kokouksissa on ollut läsnä 5-8 hallituksen jäsentä sekä muutamia hallituksen ulkopuolisia henkilöitä (hallituksen kokoukset ovat koko jäsenistölle avoimia tilaisuuksia).

Tiedotustoiminta

Keskeinen osa tiedotustoimintaa oli edelleenkin *Espyy* – Espoon ympäristön puolesta -lehti (painosmäärä 1800), joka vuonna 2009 ilmestyi poikkeuksellisesti vain yhden kerran. Jäsenistön lisäksi lehteä jaetaan myös mm. kaupunginvaltuutetuille ja asukasyhdistyksille. Ympäristöyhdistyksen toiminnasta tiedotetaan myös verkkosivujen (www.espyy.net) avulla. Lisäksi tiedotusta hoidettiin lehti-ilmoituksilla. Yhdistyksen yleisesitteen suunnittelua jatkettiin.

Talous

Yhdistyksen tuloista pääosa saatiin jäsenmaksuosuuksina (Suomen luonnonsuojeluliiton henkilöjäsenmaksu on 28,00•, josta paikallisyhdistykselle jää 5,60•). Suurimmat menoerät vuonna 2009 olivat lehden painatus- ja postituskulut sekä toimistotilan käyttökorvaus.

Toiminta ja osallistuminen 2009

19.05. Kaupunkipolkukävely Espoon keskuksessa

14.06. Luonnonkukkien päivän kasviretki
23.10. Olarin koululla *Ympäristö ja minä* -päivänä Veikko Solantie esitteli ympäristöyhdistyksen toimintaa
Osallistuttiin yhdessä Järjestökadun muiden yhdistysten kanssa järjestettyihin retkiin ja talkoisiin.

Edustus muissa yhteisöissä ja yhdistyksissä:

- Uudenmaan ympäristönsuojelupiiri ry:n piirihallituksen jäsenenä Pasi Raipola ja Pirjo Itkonen
- Pro Espoonjoki ry:n hallituksessa Pasi Raipola ja Veikko Solantie
- Osallistuminen Nuuksion luonnonhoidon suunnitteluryhmään
- Villa Apteekin (Pappilantie 5) talotomikunta sekä osuuskunta Hyvä Arki, yhdistystä edusti Eeva-Liisa Laakso

Lisäksi yhdistyksen jäseniä on osallistunut seminaareihin ja koulutustilaisuuksiin, joita ovat järjestäneet mm. Suomen luonnonsuojeluliitto, Suomen ympäristökeskus ja Uudenmaan ympäristökeskus.

Yhdistys on antanut useita kaavalausuntoja, muistutuksia ja mielipiteitä liittyen erilaisiin kaavoitus- ja maankäyttösuunnitelmiin.

Osa näistä on luettavissa yhdistyksen verkkosivuilla.



Toimintasuunnitelma vuodelle 2010

Espoon ympäristöyhdistys ry (Espyy) on Suomen luonnonsuojeluliitto ry:n ja Natur och Miljö rf:n jäsen. Espyy toimii edellä mainittujen keskusjärjestöjen rekisteröitynä paikallisyhdistyksenä Espoossa.

Espyy tavoitteena on edistää ympäristönsuojelua niin, että kuntalaisten elinympäristö säilyy monimuotoisena ja viihtyisenä paikkana ei vain nykysukupolville vaan myös jälkipolville. Tässä mielessä Espyy toimii yhdysiteenä niiden kuntalaisten kesken, jotka arvostavat luontoa ja ympäristönsuojelua sekä vaikutuskanavana niille, jotka haluavat vaikuttaa ympäristöasioita koskevissa kunnan päätöksentekoprosesseissa.

Espyy toiminta-ajatuksena on jatkaa ja kehittää jo aloittamaansa toimintaa sekä pyrkiä vahvistamaan yhteistyötä eri tahojen kanssa. Paikallistason yhteistyötä tehdään mm. muiden espoolaisten ympäristöasioita ajavien yhdistysten kanssa sekä eri kaupunginosa- ja asukas-yhdistysten kanssa. Espyy pyrkii myös aktiivisesti kartoittamaan yritys-yhteistyömahdollisuuksia.

Hallinto ja talous

Käytännön toimista Espyyssä vastaa sen hallitus, joka pyrkii kokoontumaan kuukausittain. Vuosikokous pidetään maaliskuun 2010 loppuun mennessä ja syyskokous loka-marraskuussa 2010.

Talouden osalta pääasiallisen tulo-kertymän muodostavat jäsenmaksut. Espyy voi lisäksi hakea keräyslupaa varainhankintaan ympäristönsuojelullisiin tarkoituksiin. Uudenmaan ympäristönsuojelupiiri ry:ltä on mahdollis-

ta hakea paikallistoiminta-avustusta esim. luontokartoitusten ym. vastavien tekoon.

Toiminta

Kaavoitus ja yhdyskuntasuunnittelu Kaavoituksen ja yhdyskuntasuunnittelun suhteen jatketaan kaavaluonnosten seurantaan ja niihin vaikuttamista yhteistyössä mm. paikallisten yhdistysten sekä luottamus- ja virkamiesten kanssa. Erityisesti pyritään edistämään Nuuksion järviylängön ym. laajojen viheralueiden, pienialaisten lähiympäristöjen sekä muiden suojelu- ja viheralueiden säilymistä. Vastustetaan sekajätteen polttoa ja pyritään edistämään jätemäärän vähentämistä.

Metsät

Espyy pyrkii edistämään metsäluonnon monimuotoisuuden säilymistä koko Espoon alueella. Tavoitteena on Nuuksion kansallispuistoalueen laajentaminen ja muidenkin luonnonsuojelullisesti arvokkaiden kohteiden säilymisen edistäminen. Myös muita metsäsuunnitelmia seurataan ja pyritään Espoon kaupungin metsien luonnonvarojen säilyttämiseen. Yhteistyökumppaneina toimivat muun muassa Espoon kaupungin luonnonhoitoyksikkö ja asukas-yhdistykset.

Vesistöt

Espoon vesistöjä ja kosteikkoja tarkkaillaan ja niiden ympäristömuutoksia seurataan myös jatkossa. Yhteistyö Espoon eri vesiensuojeluyhdistysten kanssa jatkuu. Lisäksi toimitaan Mata-

lajärven Natura-alueen ennallistamis-
hankkeen edistämiseksi.

Luonnonhoito

Santalahdenpuiston kukkaniittyä yllä-
pidetään yhdessä Espoon kaupungin
kanssa, ja alueella jatketaan lintujen
talviruokintaa. Luukissa suojellaan
suoneidonvaipan kasvupaikkaa. Etsitään
myös sopivaa kumminiittykohdetta.

Jäsenhankinta, tiedotus ja viestintä

Yhdistyksen jäsenmäärää pyritään
kasvattamaan aktiivisesti vuoden
2010 aikana.

Yhdistyksen tiedotuskanavina ovat
verkkosivut (www.espyy.net) sekä
kaksi kertaa vuodessa julkaistava ES-
PYY Espoon ympäristön puolesta -lehti,
jonka painosmäärä on noin 1800 kpl.
ESPYY-lehti on tärkeä koko yhteistyö-
verkostolle tehtävän viestinnän ja
markkinoinnin kanavana. Tehostetaan
tiedotusta paikallislehdissä ja Luonnon-
suojelija-lehdessä.

Yhteistyö eri järjestöjen kanssa

Järjestetään yhteistyössä Espoon Nuoret Ympäristönsuojelijat (ENY) ry:n kanssa ohjattuja kevätseurantaretkiä perheille maaliskuusta alkaen. Lisätään tiedotus- ja muuta yhteistyötä Natur och Miljö:n sekä alueen muiden paikallisyhdistysten, mm. Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ry:n ja Vantaan ympäristöyhdistys ry:n kanssa.

Järjestökatu –Pappilantie Villa Apteekin talotoimikunta

Jatketaan yhteistyötä Pappilantien Järjestökadulla toimivien kolmannen sektorin yhdistysten, Espoon mielenterveysyhdistys EMY ry:n, Hyvä Arki ry:n sekä Villa Apteekissa toimivien Kalliolan Setlementin Askel -projektin ja KeramiikkaKellarin kanssa. Jatketaan Espoon työvoiman palvelukeskuksen Time-Out -ohjelman puitteissa järjestettyjä retkiä Luontotalo Villa Elfviikkiin. Yhdessä EMY ry:n kanssa edistetään luonto- ja kaupunkipolkujen tunnetuksi tekemistä järjestämällä yhteisiä retkiä. Osallistutaan Villa Apteekin talotoimikunnan puitteissa yhteisiin talkoisiin ja tapahtumiin sekä järjestäjinä että osallistujina itse tapahtumiin. Ympäristöyhdistys toimii Järjestökadulla lähinnä edellä mainittujen kolmannen sektorin yhdistysten tukijärjestönä toteuttamalla erilaisia ympäristöön liittyviä retkiä ja tapahtumia.

Vuodelle 2010 suunniteltua toimintaa

- Luonto- ja ympäristöviikko kirjas-
toissa 15. - 20. o2. 2010
Teemana taajamaluonto ja sen suoje-
lu
- Kevätseurantaretkiä (maaliskuu/
toukokuu) (ENY ry / LUONTO-LIITTO)
- Luonnonkukkien päivänä (20.06.
2010) kasviretki
- Sieniretki (elokuu/syyskuu)
- Luonto- ja kaupunkipolkukävelyitä

SLL:n tulevia tapahtumia

- Luonnon monimuotoisuuden päivä 22.5.
 - Luonnonkukkien päivä 20.6.
 - Maailman ympäristöpäivä 5.6.
 - Jokamiespäivä 12.9.
- Lisätietoja: www.sll.fi

Lausunto Espoon kaupunkisuunnittelukeskukselle Hista-Siikajärvi-Nupuri osayleiskaavaehdotuksesta

3792/502/2005

Johdanto

Osayleiskaavan tavoite on täydentää yhdyskuntarakenteen kehitystä Espoon, Vihdin ja Kirkkonummen yhtymäkohdassa hyödyntäen Turunväylän hyviä liikenneyhteyksiä sekä kaavailtua Espoo-Lohja-Vihti rataa.

Liikenne

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet edellyttävät, että täydennysrakentamisessa Helsingin seudulla tulee varmistaa joukkoliikenteen hyödyntäminen. Hista - Siikajärvi - Nupuri osayleiskaavassa joukkoliikenteen hyödyntäminen nojaa täysin Espoo-Lohja-Vihti radan toteuttamiseen. Mikäli rata rakennetaan maakuntakaavan varauksen mukaisesti, mukaan lukien Histan juna-asema, joukkoliikenteen hyödyttämisen kriteeri täydentyisi. Kuitenkin ratasuunnitelma on alkuvaiheessa, jolloin ei ole varmuutta sen reitistä eikä sen toteutumisesta. Nupurintien ja Turunväylän bussilinjasto palvelee pientä osaa osayleiskaavan asukkaita. Täten on epärealistista esittää, että hanke edistää joukkoliikenteen käyttöä ja kehittymistä. Koko hanke tulee perustumaan yksityisautoiluun, mikä on nykyajan kestävän kehityksen periaatteiden vastaista.

Selostuksessa on myös esitetty hyvin epämääräisiä ja utopistisia suunnitelmia kehittää raideliikennettä moottoritien reitillä sekä rakentaa kolmansia kaistoja. Vaikka kannustamme hyödyttämään innovatiivisia liikeneratkaisuja yksityisautoilun vähentämiseksi, järjestys pitäisi olla sellainen, että ensin kehitetään näitä liikennesuunnitelmia huomioiden mahdollisia kaavoitushankkeita. Kun liikennesuunnitelmat ovat toteutumiskelpoisia, aletaan kaavoittaa. Selostuksen perus-

teella vaikuttaa siltä, että tarkoitus on ensin rakentaa Hista ja sitten kehittää liikennejärjestelmiä, kun ainoa järkevä strategia olisi tehdä toisinpäin.

Mycös esitetyt uudet eritasoliittymät eivät ratkaise ajoneuvoliikenteen ongelmia. Turunväylä on jo pahasti ruuhkainen ruuhka-aikana ja Bembölekin muodostaa aamuisin pullonkaulan, jossa on pitkiä jonoja sekä Kehä III:lle että Nupurintielle. Tämä tilanne muuttuu sietämättömäksi mikäli HISTA rakennetaan ennen parannuksia Turunväylän että Bembölen liittyisiin. Kestävän kaavoituksen pitäisi perustua toimivaan joukkoliikennejärjestelmään, jolloin kaavoituksen avulla vähennetään yksityisautoilun tarvetta. Kun kestävän kehityksen edellytys on, että ensin kehitetään joukkoliikenneinfrastruktuuri ja sitten asuinalue.

Vaikutukset luontoon ja kulttuurimaisemaan

Osayleiskaava-alue sijaitsee kulttuurimaisemallisesti arvokkaalla alueella; Nuuksion järviylängöllä ja Nuuksion kansallispuiston läheisyydessä. Nuuksion kansallispuisto sisältää useita luonnonsuojelualueita ja muita arvokkaita elinympäristöjä. Pääkaupungin läheisyydessä Nuuksion kansallispuisto on ainoa suojeltu luontoalue, joka tarjoaa sopivan elinympäristön lajeille, jotka vaativat laajoja metsiä, ydinmetsäolosuhteita ja vanhaa metsää. Kansallispuisto on erittäin tärkeä vanhametsälajiston suojelulle ja luontokohteena sekä pääkaupunkiseudun asukkaille että vieraille ja turisteille. Kansallispuiston arvo on korostunut, sillä tähän asti kunnan maankäyttö on suunniteltu siten, ettei siitä aiheudu kansallispuiston pirstoutumista eikä nakertamista. On tärkeää, että jatkossakin maankäyttöä hallinnoidaan si-

ten, ettei kansallispuistoa pirstota eikä heikennetä.

Selostuksessa oleva Natura selvitys on ylimalkainen eikä täytä EU:n luontodirektiivin (92/43/ETY) ja luonnonsuojelulain (L 1096/96) 64-67 §:n ja maankäyttö- ja rakennuslain (L 132/99) 9 §:n vaatimuksia.

Osayleiskaava-alue on, kuten selostuksessa todetaan, maakunnallisesti arvokasta kulttuuriympäristöä ja sisältää lukuisia historiallisia kohteita. Yleiskuvauksessa todetaan myös se, että 1800-luvulla maisemakuva oli paljon avoimempi sisältäen paljon peltoja ja niittyjä.

Tällä hetkellä noin 30 % Suomen uhanalaisista lajeista on kulttuuriympäristön lajeja, ja useasta hyönteislajikoista määrä on paljon suurempi. Esimerkiksi 70 % Suomen uhanalaisista mesipistiäisistä on kulttuuriympäristön lajeja.

Niittyjen ja peltojen umpeenkasvu on pahin uhkatekijä näille lajeille. Selostuksen Luonnonympäristö-osiossa todetaan, että erityisesti Heinäksen alue sisältää tärkeitä kulttuurielinympäristöjä. Kaikki selostuksen mainitsemat alueella esiintyvät uhanalaiset ja silmälläpidettävät kasvilajit, ovat niitty-lajeja. Niittylajeja ovat myös osa mainituista lintulajeista ja kirjovertkkoperhonen.

Tässä osayleiskaavahankkeessa olisi mahdollista edistää sekä luonnon monimuotoisuutta että alueen omaleimaista kulttuurihistoriaa säilyttämällä ja entisöimällä alueen niittyjä sekä muita kulttuuriympäristöön liittyviä elementtejä.

Vesistöt

Erityisesti purot ja muut luonnontilaiset vesistön elementit tulisi pitää mahdollisimman luonnontilaisina. Hulevesisuunnitelmaa ei mainita kaava-aineistossa -alueelle.

Suunnittelualueen vesitasapainon säilyttämisestä ei ole tehty arviointia eikä suoalueiden kuivattamisesta rakennusalueiksi ole suunnitelmaa kaava-aineistossa eikä kunnallistekniikan toteuttamisen kustannusarviota.

Kasvillisuus

Selostuksessa mainitaan reheviä lehtiä ja pähkinäpensaslehtiä. Näitä olisi pitänyt kartoittaa ja kartat liittää selostukseen, jolloin pystytään arvioimaan kaavoituksen vaikutukset näihin Luonnonsuojelulain 29 § luontotyypeihin.

Viheryhteydet

Viheryhteydet etelään ja länteenpäin ovat puutteellisia. VL-1 merkitty virkistyskäytävä kulkee kaavoitusalueen läpi, mutta loppuu tylästi Turunväylään, jonka eteläpuolelle rakennetaan TP-alueita. Olisi syytä jatkaa viheryhteys Ämmäsuon länsipuolella ja rakentaa ekologisesti toimiva viheryhteys Turunväylän yli tai alle Ämmäsuon sekä länsi- että idän puolella.

Sijainti, rakenne ja vaikutus ilmastomuutokseen

Selostuksessa kerrotaan, että hankkeen "toteuttaminen hidastaa osaltaan seudun yhdyskuntarakenteen hajautumiskehitystä, jossa pääkaupunkiseudulla työskentelevät hakevat pientaloasumisen mahdollisuuksia kehyskunnista". Ei kuitenkaan käy selväksi miksi Hista olisi parempi siinä kuin kehyskuntien vaihtoehdot. Osayleiskaavan kasvihuonepäästöjä ja kaavan ilmastovaikutusta ei ole selvitetty.

Ympäristön häiriötekijät Ämmäsuu

Selostuksessa annetaan ymmärtää, että Ämmäsuon jätteenkäsittelylaitoksen aiheuttamia haju ym. ongelmat ovat jatkuvasti vähenemässä, joten niitä ei tarvitse huomioida tässä hankkeessa. Itse asiassa biojätteiden kompostointia ei ole vielä saatu toimimaan useiden vuosien yrityksistä huolimatta, minkä seurauksena biojätteitä läjitetään.

Paikalliset asukkaat ovat vuosikymmenien aikana yrittäneet saada tutkimusta laitoksen ympäristöhaitoista sekä terveysvaikutuksista, muttei

se ole onnistunut. Vaikka selostus antaa ymmärtää, että jätteenkäsittelylaitoksen alasajo on edennyt pitkälle, YTV on jatkuvasti anomassa lupia toiminnan laajentamiseen.

Histan osayleiskaavaa toteuttaessa olisi syytä selvittää perusteellisesti Ämmässuon tilannetta ja mahdollisia ympäristövaikutuksia.

Yhteenvedo

Jos Hista rakennetaan ennen Lohjan ratahankkeen valmistamista, niin tulos olisi yksityisautoilun merkittävä lisääntyminen.

Ilman parannuksia Turunväylään se johtaisi liikennekaakseen sekä Bembölessä että Turunväylällä Histan ja Tuomarilan välisellä pätkällä. Näin suurimittaista rakentamista kulttuurihistoriallisesti arvokkaalla alueella ja kansallispuiston läheisyydessä on vältettävä, koska rakentaminen tulee vaikuttamaan kansallispuiston lajis-

toon ja luonnon monimuotoisuuteen.

Nuuskion kansallispuiston valtti on ollut tunne erämaasta pääkaupungin lähellä. Tunne erämaasta ei säily, jos rakennetaan asuntoja 19 000 asukkaalle puiston viereen.

Vuosikymmenien ajan kunnan maankäyttö on suunniteltu siten, ettei se vaikuta kansallispuistoon. Sen ansiosta Nuuskio on säilynyt laajana ja arvokkaana luontokokonaisuutena.

Jos Hista rakennetaan, niin Nuuskion luonnonarvo vähenee. Yhdistys esittää Hista-Siikajärvi-Nupuri osayleiskaavaehdotuksen hylkäämistä siksi, että se merkitsisi koko pääkaupungin arvokkaimpien luontokohteiden merkittävää heikentämistä ja kaavan todellisia vaikutuksia ei ole selvitetty.

Helsingissä 10. helmikuuta 2010
Espoon ympäristöyhdistys ry

Stephen Venn, pj Pasi Raipola, vpj

- Valok. Anita Nykänen



Nuuksionjärviylänkö -seminaari

”Kenen intresissä on terve vesistö ja kenellä on siitä vastuu ”

Pro Bodominjärvi ry. järjestää 24.4.2010 klo.14–18.30, yhdessä Suomen Ladun ja avantoseura Uppo-Nallejen kanssa Järviseminaarin Oittaa ulkoilukeskuksessa. Kaikkia tahoja yhdistää huoli vesistömme tilasta. Seminaarin päivän tavoite on selvittää mitä kaikkea voidaan tehdä jotta alueemme vesistö pysyy puhtaanä. Miten saadaan alueen asukkaat ja alueen käyttäjät toimimaan yhdessä ympäristön puolesta? Seminaariin on tulossa monta alan ammattilaista jotka omalta taholta tuovat tietoa mm järvien hoidosta ja niiden tilasta.

Seminaarin pääpuhuja on itävaltalainen vesistö- ja ympäristöteknologioihin erikoistunut asiantuntija **Lukas Hader** Multikraftista, joka edustaa japanilaisen professori Higan EM teknologioita Euroopassa ja joista teknologioista on kokeenusta myös Suomessa mm. vesistöjen puhdistamisessa, hevostiloilla, kompostoinnissa, maanviljelyssä ja golfkenttien lannoituksessa.

Limnologi, **Anne-Marie Hagmannin** esittelee uusimman Järvi kunnostusraportin. **Jack Barkmann** kertoo Matalajärven tilasta ja siellä tehdyistä toimenpiteistä. **Aki Jantunen** kertoo meille vesistön virtauksista ja niiden vaikutuksista. Kuulemme myös uudesta jätevesilaista. Päätöksentekoa edustaa seminaarissa Espoon Ympäristölautakunnan pj. **Tiina Pursula**.

Tilaisuudessa myös kaksi paneelia. Tarkemmat tiedot tapahtumasta tulevat maaliskuun aikana. Tila on rajallinen eli, jos haluat tulla kuuntelemaan, ilmoittaudu alla oleviin sähköpostiosoitteisiin.

Lisätietoa probodom@co.inet.fi / anita.nykanen@elisanet.fi
<http://www.nuuksionjarviylanko.fi/>

Luonto- ja ympäristöviikko 15.2.-20.2.2010

Valtakunnallista luonto- ja ympäristöviikkoa on vietetty kirjastoissa vuodesta 1999 lähtien erilaisin teemoin. Teemoina ovat olleet mm. ilmasto- ja energiaasiat, vesien- ja metsiensuojelu, luonnonharrastus, perhetoiminta ja ympäristötökasvatus sekä erilaiset kulutukseen liittyvät aiheet.

Tämän vuoden teemana oli lähiluonto joka samalla on yksi Suomen Luonnonsuojeluliiton LUMO2010- vuoden pääteemoista. Mukaan oli ilmoittautunut noin 150 kirjastoa ympäri Suomen. Tämä luonnonsuojeluliiton teemaviikko järjestettiin tänä vuonna yhteistyössä Suomen kirjastoseuran, Luonto- Liiton sekä Suomen kotiseutuliiton organisoiman JOY Jokaisen Oma Ympäristö- kulttuuriympäristökampanjan 2010 kanssa.

Espoon ympäristöyhdistys oli mukana tapahtumassa Sellon kirjastossa Lepävaarassa ja Entressen kirjastossa Espoon keskuksessa. Yhdistyksen jäsenet esittelivät samalla yhdessä Espoon Nuorten Ympäristönsuojelijoiden kanssa yhdistyksien toimintaa. Maanantaina 15.2 ja 16.2 Sellossa ja 17.2 ja 18.2. Entressessä. Molemmat ovat Espoon uusimpia ja suurimpia ja vilkkaimpia kirjastoja.

Espoon metsistä

Taajama- eli puistometsät

Metsät ovat keskeinen osa Espoon kaupunkikuvaa. On tärkeää, että metsät ovat hyväkuntoisia ja elinvoimaisia - myös kadunvarsipuusto. Lisäksi on tärkeää, että osa metsistä säilyisi arvokaina luontokohteina.

Kaupungin omistuksessa oleva metsäpinta-ala on noin 5 000 ha eli 50 km². Suurimmat yhtenäiset metsäalueet sijaitsevat Kalajärven-Kurkijärven, Siikajärven-Histan ja Oittaaan-Pitkänneityn suunnilla. Kaupungin metsät kasvavat vuodessa noin 16 000 m³ ja niistä poistetaan hoito- ja uudistamishakkuissa noin 8 000 m³ puuta. Espoossa on valmis luonnonhoitosuunnitelma n. 2700 hehtaarille (osa rakennettuja puistoja). Kaavoitettuja viheralueita on yli 3 000 hehtaaria, joista kaikki keskeisimmät alueet on tavoitteena suunnitella. Puistometsiä hoitavat kaupungin Vihertuotannon Luonnonhoitoyksikö sekä hoitoalueet.

Luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseksi kaupunkialueellakin, kokonaan hoidon ulkopuolelle jätetään 6 - 30 % metsiköistä. Pinta-ala on huomattavan suuri verrattuna keskimääräiseen kuntien omistamien asema- ja rakennuskaava-alueiden luonnonsuojelualueiden ja vanhojen metsien määrään (1 % Löfströmin tutkimuksen 1990 mukaan). Vastaava määrä Tapiolassa oli 6 %, Haukilahti-Westendisä 1,8 % ja Espoon Keskuspuisto I:ssä 35 %.

Espoon kaupungin tekemien luonnonhoitosuunnitelmien laadinta ja toteutus on alkanut seuraavilla alueilla:

- Keskuspuisto I (1998)
- Tapiola (2000-2030)
- Haukilahti - Westend (2001-2030)

- Viherlaakso - Karakallio (2002-2032)
- Kivenlahti - Soukka (2002-2032)
- Espoon keskus - Kauklahti (2004-2033)
- Kilo - Etelä-Leppävaara (2007-2016)
- Pohjois-Leppävaara - Lintuvaara (2007-2016)
- Laajalahti - Pohjois-Tapiola (2007-2016)
- Mankkaa - Niittykumpu (2008-2017)
- Matinkylä - Olari (2009-2018)
- Keskuspuisto II (2010-2020)

Espoon juhluvuoden 550 suojeluhehtaarta on toteutunut jo lähes 500 ha.

Paras luontoteko 2007 ja 2008

Ympäristöministeri Paula Lehtomäki palkitsi vuosien 2007 ja 2008 parhaan luontoteon. Voittajaksi valittiin Espoon kaupunginvaltuuston päätös suojella 550-vuotisjuhlavuotensa kunniaksi 550 hehtaaria metsää.

Paras luontoteko löytyi valtakunnallisella Countdown-kilpailulla, jolla etsittiin luonnon elinvoimaisuutta ja ihmisen hyvinvointia edistäviä ratkaisuja. Kilpailun järjesti Kansainvälisen luonnonsuojeluliiton (IUCN) Suomen komitea. IUCN on maailman suurin ympäristöjärjestö. Se etsii ratkaisuja ympäristö- ja kehityksysymyksiin yhdessä valtioiden, kansalaisjärjestöjen, YK:n alajärjestöjen, yritysten ja kuntien kanssa. Suomesta jäseniä ovat Suomen valtio, Metsästäjäin keskusjärjestö, WWF Suomi, Natur och Miljö ja Suomen luonnonsuojeluliitto. Suomen valtiota IUCN:ssä edustavat ympäristöministeriö, ulkoasiainministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, Suomen ympäristökeskus ja Metsähallituksen luontopalvelut.

Uudet suojelualueet Kalajärven kallioille ja Luukinjärven rantametsään

Uudenmaan ympäristökeskus on perustanut Espooseen Kalajärven kallioiden ja Luukinjärven rantametsän luonnonsuojelualueet. Alueet liittyvät Espoon kaupungin 550-juhlavuonna asettamaan tavoitteeseen suojella 550 hehtaaria luonnonarvoiltaan merkittäviä kohteita. Uusia alueita on nyt perustettu yhteensä 11 ja niiden yhteenlaskettu pinta-ala on lähes 500 hehtaaria.

Juhlavuoden kunniaksi on perustettu seuraavat suojelualueet: Keskuspuis-ton ja Suvisaariston Bergö-Ramsön metsäalueet, Ryssänkallio-Isosuo sekä Myllypuron lehtokorpilaakso, Stora Herrön metsä-alue, Pentalan metsäalue, Sorvalampi-Häkläjärven metsäalue, Gillermossenin sekä Myllyjärvi-Hepolammen luonnonsuojelualueet.

Kaikilla uusilla alueilla on luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeitä elinympäristöjä sekä ns. erityisiä rakennepiirteitä kuten lahoja pystypuita ja tuulenkaatoja.

Kalajärven kallioiden luonnonsuojelualue

Kalajärven länsipuolella sijaitseva uusi luonnonsuojelualue on 54 hehtaarin kokoinen. Alue on vanhan metsän lajiston kannalta rikasta kalliometsä-alueetta ja sitä luonnehtivat suuret korkeusvaihtelut ja jyrkänteet. Kalliomet-sien ja mäntykankaiden lisäksi rinteissä kasvaa kuusivaltaisia tuoreita kankaita. Painanteissa sekä alavim-milla mailla on erilaisia suotyyppejä.

Monimuotoisuutta lisäävät myös muun muassa Kalajärven rantasuo, puronvarsikorpi sekä suoalueiden runsaslahopuustoiset reunametsät. Alueella on myös Kaliton -niminen

suolampi. Alueella elää luonnonsuoje-lullisesti arvokkaita vanhan metsän kääpälajeja, kuten aarnikäpää ja ora-vuotikka. Linnustoon kuuluvat muun muassa pohjantikka, pyy ja palokärki.

Alueella elää myös uhanalainen lii-to-orava. Kalajärven kallioiden luon-nonsuojelualue on yleiskaavassa mer-kitty virkistysalueeksi ja osin suojelu-alueeksi. Alue muodostaa hyvin tärkeän ekologisen yhteyden Tre-manskärrien suojelualueen suuntaan.

Luukinjärven rantametsän luonnonsuojelualue

Uusi luonnonsuojelualue sijaitsee Luu-kinjärven pohjoisosan kaakkoispuolel-la. Noin 11,6 hehtaarin kokoinen ran-tametsä muodostaa yhdessä Luukin-järven pohjoisosan lintulahden kanssa monipuolisen ja arvokkaan luontoko-naisuuden, jolla on merkitystä uhan-alaisen lajiston suojelulle. Rantamet-sän luonto vaihtelee tuoreista ja leh-tomaisista kankaista avoimiin, jäkäläisiin ja rehevämpiin kallionpyy-löihin sekä jyrkänteisiin. Paikoin esiin-tyy myös tuoretta ja kuivaa lehtoa, varjoisaa korpikuusikkoa sekä rannan tuntumassa laikku tervaleppävaltaista rantaluhtaa. Järveen laskevat jyr-kät rinteet ovat lisäksi maisemallises-ti arvokkaita.

Alueella on havaittu liito-oravia ja suuri osa metsästä on liito-oravalle so-velialista elinympäristöä. Rantametsän linnustoon kuuluvat muun muassa mustapääkerttu, lehtokurppa ja nuo-lihaukka. Alue on yleiskaavassa mer-kitty virkistysalueeksi.

Lisätietoja:

www.espo.fi ->Ympäristö

www.ymparisto.fi ->Uusimaa

Kirjoituksen koosti Jorma Lamminpää

Lähde: Espoon ja ympäristöhallinnon [www.sivustot](http://www.sivustot.fi).

Tulevia tapahtumia, joissa Espyy on mukana

15.4. Meitä on moneksi - tapahtuma Entressen kirjastossa,
Os. Siltakatu 11, Espoon keskus.

28.5. Naapuri -tapahtuma Villa Apteekin pihapiiri, yhdistyksen toimisto, os.
Pappilantie 5, Espoon keskus.

ESPYY ja HELSY järjestävät yhdessä bussiretkiä. Retkillä on mukana oppaat. Voit tulla mukaan Espoon keskukselta tai Helsingin keskustasta.

Bussiretkien osallistumismaksu on lapsilta 10 euroa ja aikuisilta 15 euroa. Retkimaksut maksetaan Helsyn tilille: Sampo 800011-71007207. Muista ehdottomasti kirjoittaa tekstikenttään retken nimi ja päivämäärä, sekä oman nimesi tai kaikkien maksettavien henkilöiden nimet.

Ilmoittautumiset maanantaina 5.4. alkaen Helsyn toimistoon puh.09 22808277, gsm. 050 3011 633 tai helsy@sll.fi toimiston aukioloaikoina ma ja pe klo 10 -15. Retkille sähän sopivat varusteet ja eväät mukaan!

LINTURETKI HANKONIEMEEEN

Lähtöaika ja -paikka: lauantai 8.5. kello 8 Helsingissä Fennian pysäkki Mikonkadulla Rautatien torin laidalla ja kello 8.30 Pappilantie 7 (järjestöalo) Espoon keskuksen aseman lähellä. **Paluu:** Lähtöpaikkaan kello 16.30 -17

KASVI- JA GEOLOGIARETKI KARKALIN LUONNONPUISTOON

Lähtöaika ja -paikka: lauantai 29.5. kello 9.00 Helsingissä Fennian pysäkki Mikonkadulla Rautatien torin laidalla ja kello 9.30 Pappilantie 7 (järjestöalo) Espoon keskuksen aseman lähellä. **Paluu:** Lähtöpaikkaan noin kello 15.30 -16
Kuvaus: Retkellä poiketaan Torholan luolaan ja tutustutaan Karkalin luonnonpuiston kasvillisuuteen.

RETKI KOTKAN MARETARIUMIIN JA SAPOKAN KAUPUNKIPUISTOON

Lähtöaika ja -paikka: lauantai 12.6. kello 7.30 Pappilantie 7 (järjestöalo) Espoon keskuksen aseman lähellä ja kello 8.00 Fennian pysäkki Mikonkadulla Rautatien torin laidalla. **Paluu:** Lähtöpaikkaan noin kello 15.30 -16

Kuvaus: Retkellä tutustutaan kaloihin Maretariumissa ja sen jälkeen Sapokan kaupunkipuistoon

Huomioitavaa: Maretarium perii pääsymaksuna 11 euroa aikuisilta ja 6,50 euroa lapsilta/opiskelijoilta. Ryhmähintana (vähintään 15 henkilöä) pääsymaksu on 9 euroa aikuisilta ja 5 euroa lapsilta ja opiskelijoilta.

LINTURETKI PORKKALAAN

Lähtöaika ja -paikka: lauantai 2.10. kello 8 Helsingissä Fennian pysäkki Mikonkadulla Rautatien torin laidalla ja kello 8.30 Pappilantie 7 (järjestöalo) Espoon keskuksen aseman lähellä. **Paluu:** Lähtöpaikkaan kello 16.30 -17

Espoon ympäristöyhdistyksen hallitus vuonna 2010

Puheenjohtaja Venn Stephen p. 09-191 57712, stephen.venn@helsinki.fi

Varsinaiset jäsenet:

Raipola Pasi, vpj pasi.raipola@saunalahti.fi

Lamminpää Jorma, siht. jormalamminpaa@hotmail.com

Solantie Veikko p. 09-854 1524

Laakso Eeva-Liisa, tal.hoit. p. 09-2561241, eeva.laakso@pp.inet.fi

Itkonen Pirjo pirjo.itkonen1@luukku.com

Schönberg Sinikka

Ruohonen Merja, päätoimittaja p. 09-803 4759, merjaru@jippii.fi

Varajäsenet:

Järvisalo Kaj kaj.jarvisalo@pp.inet.fi

Oinonen Taina tmo285@windowslive.com

Kesän 2010 luontoleirit

Järj. Espoon Nuoret Ympäristönsuojelijat

Lasten telttaleiri 8-12 -vuotiaille

13.-17.7.2010 Kattilaniemen leirikeskuksesta Nuuksiossa

Lasten telttaleirillä eletään hauskaa ja jännittävää leirielämää! Ohjelmaan kuuluu kaikenlainen luonnossa puuhailu ja leikkiminen. Leirillä mm. tutkitaan ympäristöä, kartutetaan hausalla tavalla luonnontuntemusta, pelataan, istutaan leirinuotiolla, saunotaan, uidaan ja nautitaan kesäisestä luonnosta. Leirin toteutuksesta vastaavat koulutetut ja kokeneet leiriohjaajat.

Hinta (sis. ohjelman, materiaalit, herkullisen kasvisruuan, telttamajoituksen, yhteiskuljetuksen Espoon keskukselta ja tapaturmavakuutuksen):

- 105 e Luonto-Liiton jäsenille, 130 e muille. Sisaralennus 10 e. Uskollisille ENY:n leiriläisille (väh. 3. leiri) alennus 5 e.

Päiväluontoleirit 7-12 -vuotiaille

Päiväluontoleirillä tutkitaan ja ihmetellään lähiluontoa, leikitään, askarrellaan, taiteillaan, pelataan ja retkeillään. Leirille tullaan aamulla, ja sillä viihdytään iltapäivään asti. Leiriltä tehdään 1-2 luontoretkeä lähiseudulle. Kesällä 2010 järjestetään kolme päiväleiriä. Ohjelmasta vastaavat kokeneet ja koulutetut leiriohjaajat.

- **7.-11.6.2010** Villa Apteekissa Espoon keskuksessa päivittäin klo 9-16

jatkuu seur. sivulla

jatkoa... ENY:n kesäleirit

- **14.-18.6.2010** Villa Apteekissa Espoon keskuksessa päivittäin klo 9-16
- **2.-6.8.2010** Villa Elfvikin luontotalolla Laajalahdessa päivittäin klo 9-16

Hinta (sis. ohjelman, materiaalit, herkullisen kasvisruuan (lounas ja välipala) ja tapaturmavakuutuksen):

- 75 e Luonto-Liiton jäsenille, 95 e muille. Sisaralennus 10 e. Uskollisille ENY:n leiriläisille (väh. 3. leiri) alennus 5 e.

Perheleiri

27.-31.7.2010 Kattilaniemen leirikeskuksessa Nuuksiossa

Perheleirille ovat tervetulleita kaikki vauvasta vaariin! Leirillä puuhataan luonnossa koko perheen voimin. Ohjelmassa on niin vauhdikasta luontotoimintaa kuin rauhoittumistakin luonnon keskellä. Perheleirielämään kuuluvat myös leikit, pelit, telttayöt, leirinuotiot sekä tietenkin saunominen ja uinti. Lapsille ja aikuisille on sekä omaa että yhteistä ohjelmaa. Leirin toteutuksesta vastaavat koulutetut ja kokeneet leiriohjaajat.

Hinta (sis. ohjelman, materiaalit, herkullisen kasvisruuan, telttamajoituksen, yhteiskuljetuksen ja tapaturmavakuutuksen):

- 12-vuotiaat ja yli 105 e / 5pv ja 75 e / 3pv
- 7-11-vuotiaat 65 e / 5pv ja 45 e / 3pv
- 4-6-vuotiaat 30 e / 5pv ja 25 e / 3pv
- 0-3-vuotiaat 15 e / 5pv ja 10 e / 3pv
- Jäsenalennus 20 e / telttakunta. Uskollisille ENY:n leiriläisille (väh. 3. leiri) alennus 5 e / telttakunta.

Leireille voi ilmoittaa **29.3.2010 klo 12 alkaen** nettilomakkeella, sähköpostitse ja puhelimitse:

Nettisivut: www.luontoliitto.fi/eny -> leirit -> ilmoittautuminen

Sähköposti: eny@luontoliitto.fi Puh: 046 667 5946

Nettilomakkeella ilmoittautuneet saavat vahvistuksen ilmoittautumisen periltä tulosta sähköpostitse. Ilmoittautuneille lähetetään leiriä ennen leirikirje, josta selviää tarkempia tietoja leiristä, mm. aikataulut, varustelista ja leirinjohtajan yhteystiedot. Leirikirjeen mukana tulee myös lasku osallistumismaksusta.

Leirimaksu tulee maksaa eräpäivään mennessä. Mahdollinen **peruutus** tulee tehdä viimeistään kymmenen (10) päivää ennen leirin alkua. Tämän jälkeen tulleiden peruutusten leirimaksu palautetaan vain pätevää syytä, kuten lääkärintodistusta, vastaan. Jos leirimaksu ei ole maksettu eräpäivään mennessä, katsotaan ilmoittautuminen peruuntuneeksi ja leirille otetaan seuraavana jonnossa oleva tilalle.